

0-1b

T. J. Moleki.

K34/72

b.

1/7

1 Methleng ya kxale mosadi o ne a nyakiwa ka mokxwa o mo byale, bo tate le mmeba nyakisisa xore ngwana wa rena a ka nyala ngwana wa mmamokete xe ba kwana ba bitsa ba leloko ka moka ba mo sethsabeng ba rera ditaba xe ba sa kwane ba tla nyaka xo xongwe kapa xe ba demellana ka puo xo lokile, ba kxole ba tla tsebiswa ka moraxo xore re nyaketse mokete mosadi wa xore. Xo nyalanwa ka lesika e seho motho fela xae xa e se mohlomongwe xo sena wa xabo wa ka mo nyalaxo.

Byale xe, xe dikxang di kwaxetse xo nyakwa ngwana wa malome, mmame, rakxadi, rangwane xoba yeo mongwe wa lesika. Mosadi o batlwa ke mmame malome kapa yeo mongwe wa xabo mosimane, ena mosimane xa a tsebiswe sepe. Xe baromiwa ba fihla xo phuthiwa ba xabo mositsana ba bekelwa ditaba le bona ba phutha baxabo bona.

2 Ba ka kxaufsi ba utlwa ditaba xore di byang motho ntse a re sidixo mokete ntsare ke tsona le yena a di fetisa byalo, o mongwe le yena byalo ba be ba felella di kxona di boela xo baromiwa ka moso ba di bonang ka teng, ke xore batswadi ba bana ba babedi ba ntse ba tseba xore ngwana wa mokete le mokete ba wa rena ba tla nyalana ka moso ba tsebisane kxale, mosadi xo nyakwa yeo monyenyanane kudu mo mosimaneng xo thwe mosadi o tsefala kapele.

3 Dikxang xe di bekiwa di thoma ka yo moxolo xo ya tiasa ntse xo lothsiwa xo phophotlwa diatla, a re ese mma, tate xoba kxosi ka moso a ka mo hlompaxo ka xona. Ditaba xe di fedile byanong baromiwa ba bexa kxomo e beletsaxo mosadi xo rialo ke xore mang le mang a tsebe xore ngwana wa mmamokete o nyalana le wa mmamokete malome kapa rangwane o isa kxomo kwa bo mositsana. Xo tloxa fao monna a ka no ya mo a rataxo xo soma makxoweng kapa mo a rataxo mosadi a sa ntse a xola, a ka no dula xae le xona xa a rata. Xe a rata ka moso a ka ya xo bona mosadi, byale o swanetse xo nthsa kxomo ya xore a amokelwe xabotse kwa lapeng laxabo mmatswalaxwe. Mositsana xa a tsebe mosimane o kwa xo bolelwa

letsatsi le mosimane a tšenaxo xa xabo xa a tsebe xore ke yena ya tla mo nyala ka moso xo fihlela batho ba mo tsebisa yena. Le mosimane xa a dumellwa xo bona sefahlelo sa mositsana o nna le basitsana ba bangwe fela esexo wa xaxwe, o alelwa lexoko o tla be a toele xabo a se a mone mositsana a le ko ngwakong e ngwe fela esexo mo a lesa nthae. Xe monna xongwe mosadi a ka hwa ba se ba nyalana xo nyakiwa o mongwe wa bo mohu wa ka nyalanaxo le mositsana moxongwe mosimane xa xo palexi e xo dira byalo kxomo ya boya e ya xae xe mositsana a ka swara ngwana le monna yo e sexo wa xaxwe monna yowe o tla lefa dikxomo tse ka baxo beano kapa xo feta fao ka mo lekxotla le bonaxo ka xona, o thubile motse le moxongwe ntlo ya monna yowe mongwe. Mosadi o nyalwa ke monna wa pele xe monna a sa rate xo mo nyala a ka no xana ba tla leka xo mo pateletsa xe a ba hlola kxomo ya boya ka xore molato ke wa mosadi, lexodu byale xa le lefiswe xa xo le byalo. Xe xo lokile xo tla beiwa nako ya xo nyala byale tsatsi le kxomo di tla yaxo xabo mositsana xo romelwa motho a yo tsebisa batho kwa teng xore xo apelewe mabyalwa, tsatsi le kxomo di fihlaxo ka lona.

5 Batho ba di belaxo maxadi ba tla le lesola (motsoko) xe ba lebile xae ba dula fase ko ntle xa motse ngwana wa lelxarebyana o ba lata xona mola o ba tseela dikobo moduduetso o lla motso a boka a tlola a betha fase ka molama le lerumo motsoko o o sitsewe xabo mositsana wa romelwa xabo mosimane tsatsi la maxadi babo mosimane ba tlisa thekxwana x ya motsoko byale yo bulwa ka tselete ke babo mositsana, mmaditsela o lokile tselete kapa pudi e tla le thekxwana ela e tlo bula melomo ya bo mmamōsitsana. Kowa xabo mosimane lesola le taxilwe ke bo koko le bo rakxadi le ba e lexo ba baxolo kwa bo mosimane.

Bo mmaditsela xe mositsana a ba tseela dikobo xa ba bolele le yena ba mo sala nthaxo ba xomotse xe ba fihla xae ba dumedisa

- 6 ba fiwa dijo di beiwa ke mositsana a kxuname fase a lothsa a
 ngwatha nama le boxobe a ja, ba kxona ba e ja le bona ba dutse
 diphateng xoba moxoxong, ba hlapa pele ba tla ja boxobe xe ba
 feditse xoja ba simolla ditaba tsa mazadi le masola a tswa, dikxang
 di a bolelwa di simolliwa ke mmaditsela o moxolo di a mo batswading
 ba mositsana, di beiwa xare xa bona xo tloxa xo yo moxolo xo isa
 tlase. Ditaba xe di lokile xo fedile, xo nthsiwa nkxo ya byalwa
 xwa nwewa, xwa duduetswa xwa tilwa xwa tlolewa, motho o swara kota
 a e thsikinnye a ome ka lerumo a lekisa tsa ntwane le semphete ke
 xo fete. Monna a re xore ke nna sebeola masoxana ditedu tsa
 banna-baxolo ke di forofothla fela, mongwe ntse a re ke sekete sa
 7 xore xore. Xo thakxetswe. Xo binwa pina tsa Sesotho xo tlolewa
 basadi ba opa diatla role le thuntse molodi o re tswane tswane tswane
 tswane tswane tswane tswane, batho ba phuthexile ba bantsi.

Eakxonyana xongwe le bo mmaditsela xa ba nwele xolo xo tee
 le ba bangwe ba iswa kwa ngwakong ba nwa byalwa ba le tee le ba
 xabo bona xe ba le nthse sethsabeng seowe ba baxolo fela esexo
 ba ba senaxo maina a tsebexaxo byaka mosoxana xo ya bakxalabye
 fela.

Eyale xe xo lokile xo tla beiwa letsatsi xoba nako ya xo
 nyala. Xe ba fihla xae ba besa ka mo ba bexo ba swerwe ka xona,
 xabotse xongwe acwa, byale xo lokiswa ka mo xo ka kxonwaxo xo
 lokisetwa nyalo, xo phuthilwe ba kxole byale babo mosimane
 le mositsana ka xoba lenyalo lea simolla lea jewa ke nako.

- 8 Pele xo simolliwa xo axiwa sekotlo se xo apexelwaxo mo xo sona
 dijo tsa lenyalo (sekotlo). Sekotlo se axiwa ke malome rangwane
 kapa yo mongwe wa lesika wa lexo nthse. Byanong xo bidiwa
 ngaka e thswara sekotlo xore baloi ba se ka ba loya batho mo
 moketeng wa lenyalo, xo dirwa xaiwa batho ka lexare xoba thipa e
 boxale xo thsasiwa sehlare xore baloi ba paleiwe ke xo ba loya.

9

Xo alafiwa batho ba elexo bana ba lesika le nyalanaxo fela esexo batho ka moka ba tlilexo xo bona le xo nwa le xo (kopisa) kopa tse jewaxo. Xo tla tuthsiwa motho a disa sekotlo le gaka e teng fao e laola lenyalo ka thoko ya boloi le xo bona xore motse o swerwe ka hlare tse matla kudu. Le xa bo mosimane fela byalo xa swana le xabo mositsana ngaka yeo e yo dira ka mokxwa o mo byalo kxomo e thlabiwaxo e tsewa moswang o thlakanthsiwa le sehlare o lahliwa xo (potetsa) potoloxa motse o xo lexo monyanya xo wona. Pele monna ka sesotho o na a sa nyale mosadi a se a e fe thsemo le xo axa ntlo xore re tle re dumele xore ke monna o tla direla mosadi wa xaxwe mesomo ya lapa xabotse.

Banyadi ba ne ba hlabiswa ke bo malome a bona xe xo be xo ka kxonexa xore malome a tle a je dihloxo tsa motloxolo le xe a sa mo hlabise a se na se a ka mo hlabisaxo sona o tla nne a fiwa tsa xaxwe dihloxo ka dihloxo re bolela byalwa bo bo nwang ke bo malome. Malome a motho o hlabela lenyalo la ngwana ya lebenexo le yena o mongwe le yena byalo.

10

Bana ba baxolo ba hlabelwa ke bo malome a bona ba baxolo xo ya tlase ke malome ba banyane byalo byalo. Mo lenyalong la sesotho re bexa dikxang ka mo ke thlatholotsexo xore bo mmaditsela ba bexa byang dikxang, xe lenyalo le jewa bo mmaditsela ba ba batlilexo mosadi ke bona bakxonyana, ba ya xo ja lenyalo xabo mositsana xa thwe ba tlile kuka ngwetsi ke bona ba elexo leihlo la batswadi ba mosimane ba bona xore mosomo o swerwe xabotse ta ntse ba bexa ditaba la thswanelo xore ba se fese polelo ba tla ba dira molato ba lefiswa ka sesotho xo dirwa byalo xe re sa phethe ditaba xabotse re a lefiswa re tlotse molao xa banyadi ba apara babo mositsana ba swanetse xo kopa xore bana xa ba apare xa xo tla jewa xo tla kopiwa xape byalo xo aparelwe mo ngwakong e kwa thoko xore re tle re bone xabotse xe banyadi ba tapa ba ya kwa xo o jewaxo lenyalo xona re tile re tlole re boke re tsewe ka marumo le dithebe re etse mhlala ola ntwana e sa ntse e lwa molodi o lla e les e mphete ke xo

fete xo le botse.

11 Banyadi ba apara diaparo tsa matlalo a a sexilwexo ke monna wa tsebaxo kudu, a kxabise ka mo a ka kxonaxo ba itlotsa matsoku a mahwibidu le sebilo se se phatsimaxo se setsho mo dihloxaing mositsana o rweswa difaxa mo hloxaing le dithlasi le tsona di apara xabotse di bapa le bona ba bangwe ko moraxo xo sa bonwe se kxole xo hlaka-hlakane.

12 Tsatsi lewe xo tsamaiwaxo xo tla laelwa ke bakxonyana xore re a tsamaya lenyalo lea xabo mosimane ba utlwana xo tla fiwa melao ke batsofadi xore mosadi o swarane xabotse le monna le monna byalo babo mositsana ba tla laya mositsana babo mosimane ba laya ngwana wa bona motho o nthaa se a rataxo xo se naya bana ba nyalanaxo ba ka mo motho a rataxo. Xo ntse xo thve o se ke wa timana o se kewa timana bo mmatswalaxo dijo o ba sware xabotse kudu, o ja mpya o ba modidi o thlaka o thwenyexa eupya o se setse tsewe o hlokomele tsa lapa la xaxo.

Eyale xe ba fihla xa bo mosimane xo tla nne xo iriwe bya ka kwa xabo mositsana. Melao le tse dintsi tse di dirwaxo di thswana le xabo mositsana. Pele ba fihla babo mosimane motho wa romiwa ya bitswaxo thlasi e kxolo o bolella batho xore banyadi ba tla fihla ka nako ya xore. Xa a bonwa xo opiwa mekxosi motho wa mmonaxo pele o thlaba mekxosi a re le a welwa xo tswiwa ka malapeng xo thlabiwa mekxosi xo tilwa. Xa a se na xo bexa xore banyadi ba tla fihla xo tla bitswa batho ba bolellwa dikxang byale o romelwa moraxo xo tsebisa banyadi xore xo thweng banyadi xa ba dumelwe xo fihla mosexare mo xae.

13 Ba tsena mantsiboya kapa e sa le ka moswana. Re bona la tho ba tila ka marumo basadi ka mafeelo methse, dipatla le tse ba rataxo xo tila ka tsona re utlwa mexolokwane fela re boxela xo thakhetswe xo le monate.

14

byale xo tla fihlwa xae bo mmaditsela ba tla tsena ba bexa xore bana ba fihlile ba kxona xo tsena ka xae byale ba bexa dikxang rabotse xa ba sa ire byalo ba tla irelwa mohato. Xe bana di ba tswa xabo mositsana motho o mongwe wa bo mositsana o nna mo monyako a thiba ka boomo xo tswa thsaete xoba pudu le xa e le nku a kxona a tloxa mo tseleng o mongwe le yena a ira byalo. O tla hwetsa ba ira ka boomo fela. Ka tseno dilo tsewe dia fela mo dithsabeng tsa bakratla, bakwena le dithsaba tsohle tsa tswelopele. O tla bona mosadi a swere leselo, mothse, koko a thswanthesa ka mo mosadi a thswanetsexo xo soma ka xona xe a le ko lapeng la mmamosimane, monna o nthsa a xoxa lethlaku a betla sekei a beile selepe masetle-
ng a swere dilo ka moka tse dirwaxo ke monna ko lapeng laxaxwe, a swanthesa tse dirwaxo ke monna. Xe lenyalo le fedile batho ba tllisitsexo ngwetsi ba swanetse xo dila lapa la bo mosimane ba kxona ba ya xae ba fiwa nama ya leoto kapa ya kokokotlo xoba sethwe sewe baswe abetswexo ke babo mositsana ba ya le sona xae lenyalo le fedile xo a phatlallwa xo iwa maxae.

15

Ngaka le yona e fiwa serope xoba nama e swanelaxo ngwetsi e sala xabo mosimane ke ngwetsi e mphsa. Ka moraxo a dikxwedinyana xoba divekenyana a boela xae xo thwe o thsolla boeng. Byale o tla re xe a boya, a tla le thoto ya xaxwe o iswa ke monna xoba o mongwe wa bo mosimane. Ngwetsi e nna le mnatswalaxwe mo lapeng xo fihlela o mongwe wa xabo mosimane a nyala, byale mosimane o tla axa ntlo ya xaxwe a suthela monnaxwe le saka lona xa leakxoxane le tla dula le le lengwe ka mehla xe ba sa ntse ba axile xolo xo tee le xo lema ba lema ba bohle le xa o mongwe le o mongwe a na le tsa xaxwe. Ba thlakanya le xo ja ba ja xolo xo tee, ba jela ko lapeng lela ka moswana mo lela byalo byalo. Ba thlakantisa maxobe a bona le dingwetsi byalo, ke tseno xwa fela xo dira byalo xa xo sa le xona dithsabeng tse dingwe tsa tswelopele xo sa dirwa dithsabeng tse di lexo ko moraxo mo thutong. Kaeso xa xo sa le byalo re setse re latela sekwawa re lebala sesotho sa xabo rena.

7*

K34/72

16 Dingwetsi di be di hlomphe xo feta tsa lehono. Xe banyadi bantse mo msoxong ba ja ke xona o tla kwa batho xe ba boka bana ba bona, ba dira dilo ka melomo motho ntse a lela a hlosoxa pelo, xo phadisa nwa ka xo boka re tle re tsebe yo e lexo monna xoba mosadi wa tsebaxo xo boka.

Re ba fa melao xo thakxetswe re ja re nwa re bina mexobelo re tloa basadi ba re opela diatla role le thuntse molodi o lla e le mofere-fere. Lehono xo sa na le melao bya ka kxale dithsabeng tsohle le tsa tswelopele di ntse di nexa melao xore mosadi le monna ba phedisane byang ko lapeng la bona, lexa moxongwe melao e mengwe bafsa ba e tloxetse xo na le mo ba swanetse xo ba le mo ba swanaxo le xo thiba monyako xore tsaalete e tawe ya xanexa mo bafeng ba bona xoba ya swenya le ya xo nyakela mosimane mosadi e tloxetswe mo dithsabeng tsa tswelopele. Tsa ba swerexo sesotho di sa ira byalo ka matla.

END.